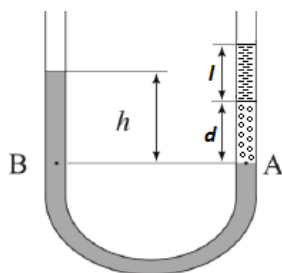
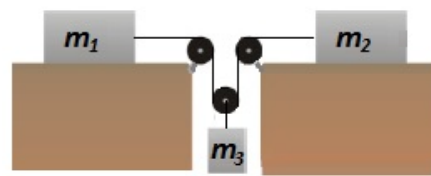

1. Тело се спушта из мировања низ непокретну стрму раван нагибног угла 60° , при чему је коефицијент трења између тела и подлоге $\mu = 0,12$. Одредити пут који тело пређе у другој секунди кретања.
2. У U цев попречног пресека $S = 50 \text{ mm}^2$ насута је одређена количина воде ($\rho_v = 997 \text{ kg/m}^3$). У десни крак је преко воде насута уље густине $\rho_u = 830 \text{ kg/m}^3$ и висине $d = 5 \text{ cm}$, а преко уља је насута непозната течност висине $l = 4 \text{ cm}$ (слика 1). Течности се међусобно не мешају. Разлика у висини воде у левом и десном краку цеви је $h = 7 \text{ cm}$. Колико износе густина и маса непознате течности?
3. Воз се креће по шинама константном брзином $v_1 = 160 \text{ km/h}$. Ка возу се креће сама локомотива брзином $v_2 = 30 \text{ km/h}$. Између воза и локомотиве се налази споредан, паралелан колосек на који може да се помери локомотива да не би дошло до судара. Обе машиновође истовремено уочавају опасност и у том тренутку воз почиње да кочи а локомотива да се убрзава. У тренутку уочавања опасности удаљеност предњег дела воза и задњег дела локомотиве је $s_1 = 6 \text{ km}$, док је удаљеност задњег дела локомотиве и споредног колосека $s_2 = 2 \text{ km}$. Максимална брзина локомотиве је $v_3 = 40 \text{ km/h}$. Уколико креће из мировања, време потребно да је достигне износи $\Delta t = 10 \text{ s}$. Колико мора бити минимално успорење воза да не би дошло до судара? Сматрати да локомотива не мења брзину при скретању на споредни колосек.
4. У систему приказаном на слици 2 одредити убрзања сва три тела и силу затезања неистегљиве нити. Масе тела су $m_1 = 4 \text{ kg}$, $m_2 = 9 \text{ kg}$ и $m_3 = 7 \text{ kg}$. Коефицијент трења између тела масе m_1 и подлоге је $\mu_1 = 0,2$, а између тела масе m_2 и подлоге је $\mu_2 = 0,12$. Маса котура и неистегљиве нити су занемарљиве.
5. Полука је дугачка $L = 1,6 \text{ m}$. На левом крају полуке налази се терет масе $M = 8 \text{ kg}$. Десно од ослонца су поређана четири тела једнаких маса $m = 1 \text{ kg}$, тако да се налазе на међусобно једнаким растојањима $d = 0,2 \text{ m}$, а да се једно од њих налази на десном крају полуке. На ком растојању x од левог краја полуке треба да се налази ослонац да би полука била у равнотежи? Маса полуке је занемарљива.

Слика 1

Слика 2

Сваки задатак носи 20 поена.

Задатке припремио: Нора Тркља Боца, Физички факултет, Београд

Рецензент: Проф. др Иван Манчев, ПМФ, Ниш

Председник комисије: Проф. др Мићо Митровић, Физички факултет, Београд

Свим такмичарима желимо успешан рад!

VII
РАЗРЕД

Друштво физичара Србије
Министарство просвете Републике Србије
РЕШЕЊА

ОПШТИНСКИ НИВО
11.03.2023.

1. Интензитети сила које делују на тело које се спушта низ стрму раван (Слика 1) су $F_p = \frac{\sqrt{3}}{2} mg$, $F_n = \frac{1}{2} mg = N$, $F_{tr} = \mu \frac{1}{2} mg$ [5п], а једначина кретања има облик: $ma = \frac{\sqrt{3}}{2} mg - \frac{1}{2} \mu mg$ [5п]. Убрзање тела на стрмој равни је $a = \frac{g}{2}(\sqrt{3} - \mu)$ [3п].

1. начин: Брзина након $t = 1$ s кретања: $v_2 = at = \frac{g}{2}(\sqrt{3} - \mu)t$ [3п]. У другој секунди кретања по стрмој равни ($\Delta t = 1$ s) тело прелази пут $s_2 = v_2 \Delta t + \frac{a \Delta t^2}{2} = 11,86$ m [3+1п].

2. начин: За време $t_1 = 1$ s тело прелази пут $s_1 = \frac{at_1^2}{2} = 3,95$ m [3п]. За време $t_1 = 2$ s тело прелази пут $s_2 = \frac{at_2^2}{2} = 15,81$ m [3п]. У току друге секунде кретања, тело прелази пут $s_x = s_2 - s_1 = 11,86$ m [1п].

2. Притисак у тачки А једнак је притиску у тачки В и важи: $p_{at} + \rho_v gh = p_{at} + \rho_u gd + \rho_l gl$ [10п]. Густина непознате течности је $\rho_l = \frac{\rho_v h - \rho_u d}{l} = 707,25$ kg/m³ [3+1п]. Маса непознате течности је $m = \rho_l Sl = 1,41$ g [5+1п].

3. Да би се остварили услови да воз развије минимално убрзање, неопходно је да се локомотива креће највећом могућом брзином. Убрзање локомотиве добија се на основу $a_1 = \frac{v_3}{\Delta t} = 14400$ km/h² [2п].

Локомотива достиже максималну брзину након времена $t_1 = \frac{v_3 - v_2}{a_1} = 0,00069$ h = 2,5 s [2п], за то време

прелази пут $s_3 = v_3 t_1 + \frac{a_1 t_1^2}{2} = 0,024$ km [3п]. Преостали део пута, $d_1 = s_2 - s_3 = 1,976$ km, прелази за

$t_2 = \frac{d_1}{v_3} = 0,0494$ h = 177,84 s [3п]. Време потребно да се локомотива помери на споредни пут је

$t = t_1 + t_2 = 0,05009$ h = 180,32 s [2п]. Воз прелази пут $d_2 = s_1 - s_2 = 4$ km = $v_1 t - \frac{a_2 t^2}{2}$ [4п], па је

минимално убрзање воза $a_2 = \frac{2(v_1 t - d_2)}{t^2} = 3199,99$ km/h² = 0,25 m/s² [3+1п].

4. Дужина неистегљиве нити је константна. За време за које се тело масе m_3 спусти за неко растојање s_3 , тело масе m_1 пређе пут s_1 , а тело масе m_2 пређе пут s_2 , при чему важи да тела маса m_1 и m_2 , у збиру, прелазе двоструко дужи пут од тела масе m_3 : $2s_3 = s_1 + s_2$, па важи $2a_3 = a_1 + a_2$ [2п] (Слика 2). Једначине кретања тела су $T - \mu_1 m_1 g = m_1 a_1$ [3п], $T - \mu_2 m_2 g = m_2 a_2$ [3п] и $m_3 g - 2T = m_3 a_3$ [3п], из којих

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ФИЗИКЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ШКОЛСКЕ 2022/2023. ГОДИНЕ.

следе изрази за убрзања: $a_1 = \frac{T}{m_1} - \mu_1 g$, $a_2 = \frac{T}{m_2} - \mu_2 g$ и $a_3 = g - \frac{2T}{m_3}$. Уврштавањем израза за убрзања у

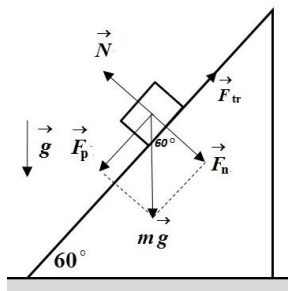
једначину која даје везу између убрзања, добија се: $\frac{T}{m_1} - \mu_1 g + \frac{T}{m_2} - \mu_2 g = 2g - \frac{4T}{m_3}$ [4п]. Добија се

$T = \frac{(2 + \mu_1 + \mu_2)m_1 m_2 m_3}{m_2 m_3 + m_1 m_3 + 4m_1 m_2} g = 24,4 \text{ N}$ [2п]. Убрзања су $a_1 = 4,14 \text{ m/s}^2$ [1п], $a_2 = 1,53 \text{ m/s}^2$ [1п],

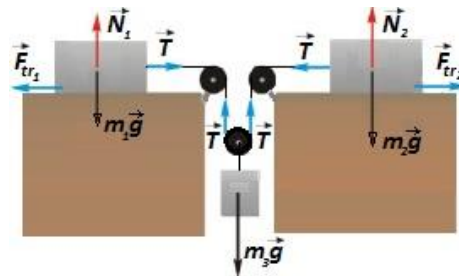
$a_3 = 2,83 \text{ m/s}^2$ [1п].

5. Једначина равнотеже има облик: $Mx = my + m(y+d) + m(y+2d) + m(y+3d)$ [5п], такође важи $x+y+3d=L$ [5п] (Слика 3). Сређивањем једначине равнотеже добија се: $Mx = 4my + 6md$ [3п], тј.

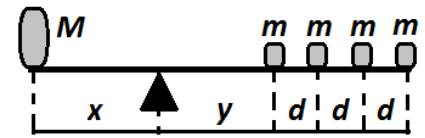
$Mx = 4mL - 4mx - 12md + 6md$ [2п]. Ослонац се налази на растојању $x = \frac{m(4L - 6d)}{M + 4m} = 0,43 \text{ m}$ од левог краја полуге. [5п]

Слика 1.

Слика 2.

Слика 3.

Признати и решења задатка у којима се уместо $g = 9,81 \text{ m/s}^2$ користи $g = 10 \text{ m/s}^2$.